

VILNIAUS UNIVERSITETO
FILOSOFIJOS FAKULTETO TARYBOS POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2020 m. vasario 28 d. Nr. 250000-TP-1
Vilnius

Posėdis įvyko 2020-02-28, posėdis vyko elektroniniu būdu.
Posėdžio pirmininkas – prof. Danutė Gailienė.
Posėdžio sekretorė – Albina Misiūnaitė.

Dalyvavo: prof. dr. (HP) Arūnas Poviliūnas, prof. habil. dr. Danutė Gailienė, prof. dr. Laimutė Bulotaitė, doc. dr. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, prof. dr. (HP) Aleksandras Dobryninas, prof. (HP) Lilija Duoblienė, doc. dr. Sigita Girdzijauskienė, doc. dr. Evaldas Kazlauskas, doc. dr. Antanas Kairys, doc. dr. Irena Stonkuvienė, prof. dr. (HP) Marius Povilas Šaulauskas, prof. dr. (HP) Rita Šerpytytė, stud. Kasparas Butkevičius, stud. Aistė Rinkevičiūtė, dokt. Daina Habdankaitė.

SVARSTYTA:

1. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus 2019 metais atrankos konkursui (*remiantis 2014 m. sausio 9 d. Rektoriaus įsakymu Nr. 12 patvirtinta Vilniaus universiteto mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus tvarkos aprašu*) teikti šiuos autorius ir jų mokslo darbus:

**1.1. Geriausia mokslininkų publikacija humanitarinių mokslų srityje
Profesorės Ritos Šerpytytės monografija „Tikrovės spektrai. Vakarų nihilizmas tarp
diagnozės ir teorijos“ išleista Vilniaus universiteto leidykloje.**

2019 m. Vilniaus universiteto leidykla išleido prof.habil. dr. (hp) Ritos Šerpytytės monografiją „Tikrovės spektrai. Vakarų nihilizmas tarp diagnozės ir teorijos“. Šioje monografijoje autorė tęsia nihilizmo problemos tyrinėjimus, pradėtus ankstesnėje monografijoje „Nihilizmas ir Vakarų filosofija“ (Vilnius: VUL, 2007), plėtodama įžvalgą, kad nihilizmas – tai ne vien teorinis „duotos“ realybės aprašymas, o performatyvas *par excellence*. Tai leidžia autorei kalbėti apie „genealoginę“ nihilizmo sąsają su tikrovės problema. Pirmoje monografijos dalyje svarstomos įvairios Vakarų nihilizmą reprezentuojančios temos – nihilizmo santykis su prasmės problema, ontologinis nuobodulio kaip nihilistinės „nuotaikos“ matmuo, išnykimo patyrimo prasmė, globalizuotas nihilizmas – ir atskleidžiamas šių temų nihilistinio iškilimo teorinis pagrindas – jų sąsaja su tikrovės problema. Antroje dalyje gilinamasi į realybės ir tikrovės konceptų perskyros reikšmę *tikrovės* sampratai, taip pat į naujai iškytančią derealizacijos ir performatyvumo problematiką bei jos ryšį su nihilizmu. Trečioje monografijos dalyje apmąstoma ontologinė teisės prigimtis ir netgi keliama gana drąši hipotezė siūlant „teisingumo ontologijos“ sritį laikyti „pirmąja filosofija“. Monografijoje autorė parodo, kad „tikrovės sugrįžimas“ vyksta po iliuzijų ir manipuliacijų, po uždangų ir skraisčių pašalinimo, po radikalaus nihilizmo. Tikrovė sugrįžta be garantijų, be iš anksto duoto pamatiškumo, o kaip užuominos, pėdsakai, simptomai, fenomenai. Toks tikrovės pašalinimas ir sugražinimas parodo, kodėl įstatymai prasilenkia su teisingumu, kodėl tai

neišvengiama ir kodėl teisė slepia savo prigimtinių „antinomiškumą“. Nihilizmas yra atvira ir drąši laikysena Niekio akivaizdoje, kaip nuolatinis iliuzijų šalinimas, kritika ir kartu nerimas, kad tu pats turi apsispręsti ir veikti, kai nėra jokios „užuovėjos“. Monografija yra originali, brandi, siūlantį daugelį interpretacijų (ne tik filosofinių tekstų, bet ir grožinės literatūros bei meno kūrinų), skatinanti filosofinę kritinę diskusiją. Ji pagilina nihilizmo tradiciją, atveria galimybę platesniems Niekio, Būties ir tikrovės svarstymams.

1.2. Geriausias mokslininkų taikomasis darbas socialinių mokslų srityje:

Prof. Irenos Juozeliūnienės, Indrės Bielevičiūtės, Irmos Budginaitės-Mačkinės mokslo studija „Grįžimo politikos įgyvendinimas Lietuvoje“

Studijos tikslas: išryškinti probleminius Lietuvos grįžimo politikos formavimo ir vykdymo klausimus, išsiaiškinti šeiminiams ryšiams draugiškos grįžimo politikos idėjos įgyvendinimo galimybes ir apibrėžti grįžimo politikos tobulinimo kryptis. Studijos apie grįžimo politikos įgyvendinimą Lietuvoje parengimas buvo viena iš užduočių, siekiant išnagrinėti migracijos procesų institucinę aplinką, asmenines ir bendruomenines pagalbos migracijos šeimoms iniciatyvas, sudarančias prielaidas proaktyviai migrantų grįžimo politikai.

Finansavimo šaltinis: Lietuvos mokslo tarybos (LMT LT) finansuojamo projekto *Globali migracija ir Lietuvos šeima: šeiminių praktikos, globos cirkuliacija ir sugrįžimo strategijos* (projekto Nr. S-MIP-17-117; vykdytas 2017-2019 m.; vadovė Irena Juozeliūnienė). Projekto partneris Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus skyrius (vadovė Audra Sipavičienė).

Darbo išskirtinumas: Lietuvai aktualių migracijos klausimų sprendimui buvo sutelktos VU mokslininkų, TMO Vilniaus skyriaus, aukščiausių LR institucijų ir organizacijų, užsienyje gyvenančių lietuvių atstovų pajėgos. Buvo analizuojama Lietuvos grįžimo politikos strategija ir vykdymas, taikant inovatyvią vizualią sociologinio tyrimo metodologiją. Ekspertiniame tyrime dalyvavo po vieną aukštas pareigas užimančią ekspertą iš šių institucijų, organizacijų ar programų: Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos savivaldybių asociacija, Kurk Lietuvai, Renkuosi Lietuvą, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenė. Ekspertų atranka vyko bendradarbiaujant su Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus skyriumi.

Ruošiantis ekspertų apklausai (sudarant tyrimo metodiką ir apibrėžiant grįžimo politikos temas), buvo atlikti parengiamieji darbai: Apibendrinti 2011-2018 metų LR strateginiai dokumentai, reprezentuojantys LR požiūrį į emigracijos procesus, jų pasekmes, į priemones skatinančias emigracijos mažinimą, ryšių su užsienyje gyvenančiais palaikymą ir grįžtamosios migracijos skatinimą. Išnagrinėtas socialinių klausimų matomumas migracijos procesų kontekste. Išnagrinėti šeiminių gyvenimą reglamentuojantys LR programiniai dokumentai, parengti 1995-2018 metais ir išanalizuota šeimos ideologijos kaita.

Reikšmingumas mokslo, politikos, praktinio lauko sritims: visų pirma ši studija buvo skirta grįžimo politikos formuotojams ir vykdytojams, siekiant iškelti dabartinės grįžimo politikos probleminius klausimus visose politikos grandyse ir numatyti tobulinimo kryptis. Surinkus grįžimo politikos formuotojų, vykdytojų ir užsienio lietuvių bendruomenių atstovų nuomones ir išanalizavus patirtis, buvo išryškinti grįžimo politikos probleminiai laukai, reikalaujantys neatidėliotinių sprendimų – grįžimo politikos strategijos ir prioritetų klausimai, vykdymo grandžių spragos, nenumatytos psichologinės sugrįžtančiųjų-pasitinkančiųjų įtampas, aptarti sugrįžtantiems labiausiai rūpimi būsto ir vaikų švietimo klausimai apibendrinta atskirų mokyklų ir regionų *geroji patirtis*, susisteminti ekspertų pasiūlymai tobulinti dabartinę LR grįžimo politiką.

Su tyrimo duomenimis buvo supažindinti visų tyrime dalyvavusių institucijų atstovai. Studijoje pateikiami duomenys buvo aptarti 2019 metų spalio 30 d. VU suorganizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Lietuvos šeima ir migracija: kasdienės patirtys ir grįžimo politikos labirintai“. Konferencija suorganizuota bendradarbiaujant su TMO Vilniaus skyriumi. Konferencija buvo įtraukta į VU 440 metų jubiliejinių renginių programą. Diskusijose apie Lietuvos grįžimo politiką pasisakė LR Ministro pirmininko patarėja Agnė Kavaliauskienė, TMO MIC „Renkuosi Lietuvą“ koordinatorius Justinas Uba, programos JPP „Kurk Lietuvai“ vadovė Agila Barzdienė, Vilniaus Lietuvių namų absolventas Rimantas Zagrebajev. Studijoje pristatytų duomenų pagrindu buvo keliami klausimai dėl LR grįžimo politikos nenuoseklumo, menkos valstybės lyderystės, politikos vykdymo spragų; supažindinama su atskirų projektų vykdymo „gerąją patirtimi“, aptariamos politikos tobulinimo galimybės. Konferencija viešinama VU Filosofijos fakulteto ir VU tinklapiuose: <https://www.fsf.vu.lt/naujienos/fakulteto-ivykiai/2777-sociologai-ir-politikos-formuotojai-apie-seimas-ir-migracija>

1.3. Geriausias mokslininkų tarptautinis projektas

“Supporting the eighth wave of SHARE: preparation of the field work in several EU Member States” VS/2018/0285. EC DG EMPLOYMENT (Vilniaus universitetu sutartis su SHARE-ERIC konsorciumu Nr. VS/2018/0285/BS-250000-2265, 2018-12-13)

Projektui vadovauja Koordinuojanti institucija: Miuncheno Senėjimo ekonomikos centras, Makso Planko socialinės teisės ir socialinės politikos institutas. Vilniaus universitetas dalyvauja kaip partneris. Projekto koordinatoriai: doc. Antanas Kairys, dr. Olga Zamalijeva, Psichologijos institutas.

Universitete projektą vykdo Psichologijos instituto mokslininkai: docentas dr. Antanas Kairys ir asistentė dr. Olga Zamalijeva.

Projekto partneriai:

Europos tyrimų infrastruktūros konsorciumas “Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe”

Vykdyimo laikotarpis: 2018.05.01- 2019.09.30.

Universiteto koordinuojamai mokslinei veiklai tenkanti suma: 265 698 Eur.

SHARE-ERIC, naudodamas Europos komisijos lėšas, tiesiogiai finansuoja didžiąją dalį 8-tos bangos tyrimo paslaugų, tyrimo duomenų tvarkymo, duomenų bazių palaikymo, programinės įrangos, išvykų kainos. Prie išvykų ir SHARE-ERIC mokesčio prisideda Vilniaus universitetas ir Filosofijos fakultetas. Psichologijos instituto mokslininkai VU Kanclerio leidimu skiria dalį savo darbo laiko koordinuojant SHARE tyrimų Lietuvoje vykdymą. 2018 m. gruodžio 17 dieną SHARE-ERIC.

Pagrindinis projekto tikslas ir reikšmingumas: atlikti parengiamuosius 8-tos SHARE bangos tyrimo darbus ir pasiruošti pagrindiniam 8-tos bangos tyrimui, kurio pradžia - 2019 metų rudenį.

SHARE-ERIC (<http://www.share-project.org>) yra viena iš pagrindinių MTI Europos mokslinių tyrimų erdvėje, skirta aktualioms senėjančios visuomenės problemoms spręsti. Tai inovatyvi, multidisciplininė, tarptautinė, tinklinė duomenų bazė, apimanti 27 Europos šalių ir Izraelio valstybės mikro duomenis sveikatos, socioekonominio statuso, socialinio, šeimos tinklų ir kt. srityse. Pagrindinis SHARE tikslas – kaupti duomenis skirtus analizuoti individo

ir visuomenės senėjimo procesus ir sudaryti prie jų prieigą mokslininkams iš viso pasaulio. Iki šių metų, SHARE yra atlikusi 7 bangų tyrimus (2004-2005, 2006-2007, 2008-2009, 2010-2011, 2012-2013, 2014-2015, 2016-2017 metais). Dar 2 tyrimų bangos yra planuojamos iki 2024 metų. Surinkti interviu duomenis leidžia visapusiškai analizuoti žmonių, vyresnių nei 50 metų, funkcionavimą ir jo pokyčius, įvertinant fizinę ir psichikos sveikatą, ekonominę ir socialinę užimtumą, pajamas, turtą, pasitenkinimą gyvenimu ir daugelį kitų sričių. Duomenis naudoja tyrėjai, dirbantys ekonomikos, socialinės politikos, sociologijos, visuomenės sveikatos, psichologijos ir kitose srityse.

VU bendradarbiauja su SHARE-ERIC nuo 2013 metų. 2015 m. birželio 16 d. VU Senato Mokslo komiteto sprendimu (protokolo nr. MK-2014/2015-11) pritarta VU dalyvavimui SHARE-ERIC infrastruktūroje. 2015 m. gegužės 9 d. vykusiame SHARE-ERIC mokslo komiteto posėdyje Vilniaus universitetas buvo patvirtintas kaip nacionalinė mokslo institucija, tinkama ir pajėgi vykdyti infrastruktūros veiklas. 2015 m. rugsėjo 16 d. Vilniaus universitetas pasirašė susitarimą su SHARE-ERIC ir vykdo SHARE tyrimą Lietuvoje. VU mokslininkams koordinuojant, yra atliktas 7-tos bangos tyrimas, jo duomenys yra prieinami viso pasaulio mokslininkams. 2018 m. gruodžio 4 d. buvo sudarytas susitarimas dėl tarp SHARE-ERIC ir VU dėl 8 bangos tyrimo vykdymo.

Iki 2019 m. kelrodžio atnaujinimo, SHARE Lietuva veiklų vykdymas buvo dalis nacionalinės HUMRE infrastruktūros (įkurtos VU Filosofijos ir Gamtos mokslų fakultetu), kuri Lietuvos mokslo tarybos sprendimu (2014 m. liepos 7 d., Nr. VIII-22) buvo įtraukta į atnaujintą Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kelrodžio projektų sąrašą. 2019 m. Vilniaus universitetas mokslinių tyrimų infrastruktūra SHARE Lietuva įtraukta atnaujintą Lietuvos mokslinių tyrimų infrastruktūrų kelrodžio projektų sąrašą kaip atskira infrastruktūra.

SHARE 7-tos bangos tyrimas Lietuvoje buvo finansuotas iš Europos komisijos bei Lietuvos mokslo tarybos konkursinių lėšų.

Rezultatai:

- išverstas ir adaptuotas SHARE 8-tos bangos klausimynas;
- adaptuota programinė įranga tyrimui Lietuvoje;
- apmokyti Lietuvoje duomenys renkantys apklausėjai;
- atlikti du bandomieji tyrimai, siekiant ištaisyti klausimyno klaidas ir patikrinti programinės įrangos bei apklausos procedūrų veikimą;
- organizuotas seminaras VU FsF darbuotojams "Darbas su STATA programa, analizuojant SHARE tyrimo duomenis";
- organizuotas seminaras apie SHARE duomenų naudojimą Lietuvos Banko specialistams;
- SHARE tyrimas pristatytas Lietuvos Psichologų Kongrese;
- reguliariai dalyvauta SHARE-ERIC susitikimuose ir mokymuose;
- SHARE tyrimo duomenų pagrindu parengtas PTP „Gerovės visuomenė“ projektas, jis gavo finansavimą.

NUTARTA:

1. Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto mokslininkų skatinimo už reikšmingus mokslo pasiekimus 2019 metais atrankos konkursui teikti šiuos autorius ir jų mokslo darbus:

1.1. Geriausia mokslininkų publikacija humanitarinių mokslų srityje:

Profesorės Ritos Šerpytytės monografija „Tikrovės spektrai. Vakarų nihilizmas tarp diagnozės ir teorijos“ išleista Vilniaus universiteto leidykloje.

1.2. Geriausias mokslininkų taikomasis darbas socialinių mokslų srityje:

Prof. Irenos Juozeliūnienės, Indrės Bielevičiūtės, Irmos Budginaitės-Mačkinės mokslo studija
„Grįžimo politikos įgyvendinimas Lietuvoje“

1.3. Geriausias mokslininkų tarptautinis projektas:

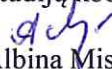
“Supporting the eighth wave of SHARE: preparation of the field work in several EU Member States” VS/2018/0285. EC DG EMPLOYMENT (Vilniaus universitetu sutartis su SHARE-ERIC konsorciumu Nr.VS/2018/0285/BS-250000-2265, 2018-12-13). Universiteto dalies koordinatoriai: doc. Antanas Kairys ir dr. Olga Zamalijeva.

VU Filosofijos fakulteto
Tarybos pirmininkė

prof. D. Gailienė

VU Filosofijos fakulteto
Tarybos sekretorė

A. Misiūnaitė

Išrašas tikras
Studijų koordinatorė

Albina Misiūnaitė
2020 02 28